

Siljans öppna vidder lockar europeiska skridskofantaster varje säsong.

ISKLAR TURISTMAGNET

Sverige som skridskodestination? Ja, i Holland och Tyskland är våra isar uppskattade resmål. Utemagasinet följde med en turistgrupp på långfärdsäventyr.

TEXT JOHAN AUGUSTIN BILD HENRIK TRYGG

Fullt utrustade på väg mot isen måste deltagarna först ta sig över besvärlig terräng.

Dagens schema pekas gemensamt ut i gruppen.

Det osäkra vädret, som innebär svaga isar ena dagen och isar täckta av snö den andra

Nederländska Emke Osinga kommer till Sverige för tredje gången för att utmana isarna.

V i åker alltid till den bästa isen, säger Anders Tysk och lyfter in backen med långfärdsskridskor i bussens bagageutrymme.

Anders, en kändis i skridskosammanhang, är generalsekreterare för världens största skridskolopp – Vikingarännet – och författare till böcker om isar och långfärdsskridskoåkning. Förutom det leder han grupper med turister på svenska isar. Idag ska han göra just det, tillsammans med guiden Nils Ohlson.

SKRIDSKOWEEKEND I DALARNA

Det blå morgonljuset väcker Stockholm när vi rullar ut från skridskoföretaget Iceguide på Kungsbros Strand. Bussen är förutom med skridskor och pjäxor, lastad med ispikar, hjälmar, knäskydd och ryggsäckar som innehåller ombyte, isdubbar, sittunderlag och termosar. Så här i mitten av februari, efter en ovanligt mild väderperiod, är det bara Siljan som har åkbar is – i hela landet. Det är ungefär 30 mil till dalasjön och eftersom de holländska och tyska turisterna har beställt en skridskoweekend med tre dagars åkning, är det viktigt att komma i väg så fort som möjligt. Gruppen består av tio holländare och fem tyskar som vi alldeles strax ska hämta upp vid ett par hotell. De ska åka skridskor på Siljan fredag, lördag

och söndag, innan de flesta tar sista kvällsflöget hem. Anders uppskattar att de kommer åka mellan två och åtta mil om dagen, beroende på gruppens sammansättning.

Många är ovana vid utrustningen och vid att ha en ryggsäck på sig. Det kan bli lite kryckigt, särskilt när vissa får resan som present och inte har åkt på länge, förklarar han.

ERFARENHETEN AVGÖR

Ofta delas gruppen upp i två eller fler smågrupper, beroende på hur många som deltar och hur många ledare som är med. Anders Tysk brukar leda ”antiloperna” – de som åker snabbast – medan Nils Ohlson tar ”svansen” – de som hamnar på efterkälken. Inom kort är samtliga resenärer ombord, klädda i tajts och andra träningskläder. Humöret verkar vara på topp bland deltagarna, däribland Beate Bardewyck från Hamburg. Hon läste ett reportage i ett tyskt magasin om att åka långfärdsskridskor i Sverige.

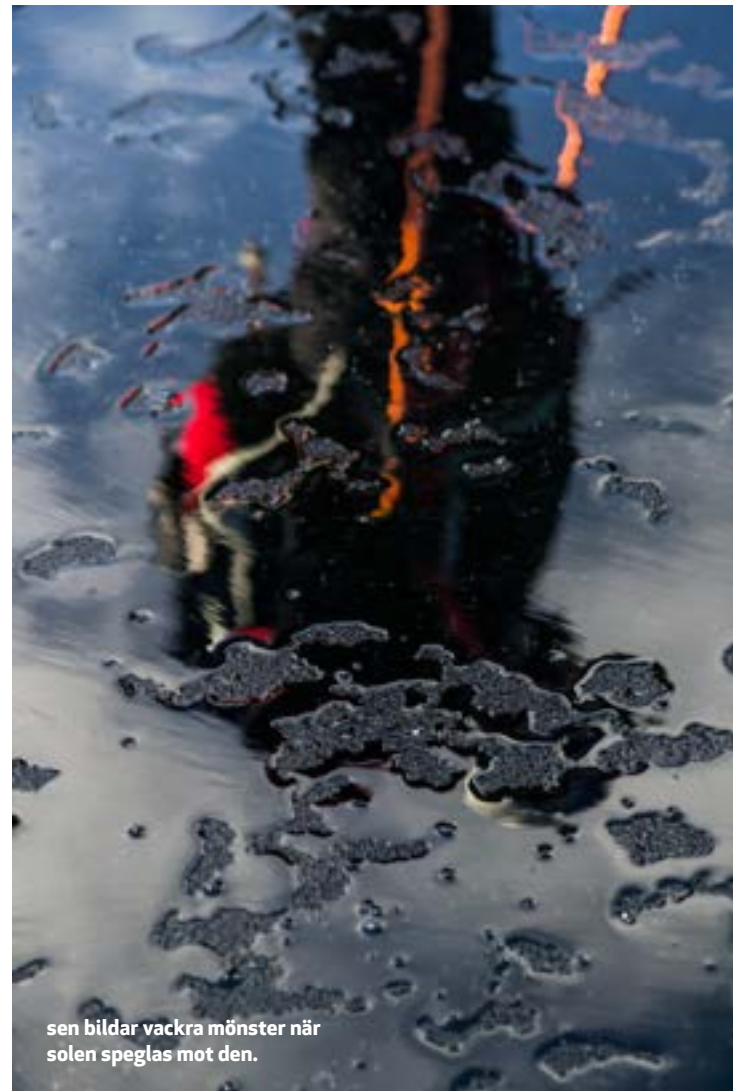
– Jag fick inspiration och ville själv prova på det, säger hon och fastställer med ett leende:

– Vad jag förväntar mig? Blå himmel och inga andra människor på isen så klart!

Samtidigt agerar Anders reseledare och pratar i mikrofonen när vi åker längs E4:an. Han förklarar att det är den andra varma vintern i →

Grillad korv blir en energiladdad lunch, och samtidigt paus för att ladda batterierna.

sen bildar vackra mönster när solen speglas mot den.

Kvaliteten på Siljans is varierar mycket på olika delar av sjön, och ibland får deltagarna staka sig fram.

Snart sprakar en eld och korvar grillas på kolen.

Anders Tysk leder gruppen och har lång erfarenhet som skridskoguide.

rad, och att det är som att åka i ”sorbet” på de flesta sjöar.

– Men idag åker vi till Siljan, där hård blankis ligger! klagör han.

Beate Bardewyck reser med sin syster och bror. Syskonen har gett varandra weekendpaketet i julklapp. Svensk skridskoturism har dock inte nått fram till de tyska konsumenterna i stort. Anders Tysk uppskattar att 90 procent av de utländska besökarna i Sverige istället kommer från Nederländerna – ett land med lång tradition av skridskoåkning.

De fraktade gods på frusna kanaler långt innan de hade bilar, berättar han och tillägger att Holland leder medaljligan i skridskotävlingar.

VANSKLIG PLANERING

Det osäkra vädret, som innebär svaga isar ena dagen och isar täckta av snö den andra, gör skridskoturism till ett arrangemang som är svårt att planera långt i förväg. Därför har vi även längdskidor med i bussen, om det absolut inte skulle gå att åka på någon is.

– Det är generellt svårt. Det finns ju en chans att det blir fiasko om man inte har superkoll på

läget, fortsätter Anders Tysk.

Koll har han emellertid på iskvaliteten som varierar mycket över landet. Anders har kontakter som han stämmer av med regelbundet, och Skridskonätet – sajten där medlemmar lägger ut isinformation – är den bästa källan att gå efter. Medan långfärdsskridskoåkning tidigare handlade om att ”klämma många mil”, ligger fokus numera istället på naturupplevelsen. Många av turisterna kommer tillbaka år efter år. En av dem, Emke Osinga, 42, är i Sverige för tredje gången för att åka skridskor. Hon kommer från Friesland i nordvästra Nederländerna där traditionen säger att ”man åker skridskor innan man lär sig att gå”.

MUN MOT MUN FÖR ISEN

I hemlandet åker Emke på konstgjorda sjöar, men eftersom skridskoåkning är så populärt blir det ofta trångt på isarna. Med ett förändrat klimat är det inte heller längre självklart med is på vintern.

Här är det större chans att isen ligger, säger Emke och förklarar varför hon helst åker till Sverige:

– Det är mindre folk här också. Medan vi är

sjutton miljoner invånare och har ett fåtal sjöar, så är ni nio miljoner med tusentals sjöar. Jag gillar ensligheten och fridfullheten i Sverige!

För paketet, inklusive flygbiljetten, har hon betalat omkring 10 000 kronor – en summa som ”helt klart är värd det”. Tidigare bokade hon weekendpaketet via en nederländsk arrangör, men eftersom hon varit nöjd med Iceguide bokar hon numera direkt på deras hemsida. Det enda hon tycker borde bli bättre är marknadsföringen.

– Svensk skridskoturism borde göra bättre reklam för sig, menar Emke. Det finns en stor marknad hemma, men de flesta känner inte ens till att detta finns.

Istället är det mun till mun-metoden som gör att många holländare får reda på den relativt okända svenska naturupplevelsen. Det var Leo Dooren som tipsade kompisen Emke att hon borde hänga på gruppen. Själv har 53-åringen åkt med Iceguide åtta gånger. Han har varit med på turer till bland annat Vänern, Vättern och Stockholms skärgård, och föredrar frusna insjöar framför havsvatten. Även han ogillar ”trafikstockningarna” på isarna i hemlandet, och gillar känslan av att i Sverige kunna ”flyga

fram över isarna”.

Strax innan lunch rullar vi genom pittoreska Tällberg som med sin milsvida utsikt över Siljan är en populär semesterort för turister.

BLANKIS MED PICKNICK

Efter att bussen parkerats vid Tällbergs brygga, tar det inte många minuter innan gänget står på isen – iförda full mundering. Anders känner på istäcket med piken och ser tveksam ut.

Det är våris, inte särskilt bra alls faktiskt. Bilda ett led och håll avståndet, tjugo meter bakom mig, uppmanar han gruppen.

Vi åker försiktigt in i bukten som utgör den östra delen av Sveriges sjunde största sjö. Den svaga sydostliga vinden märks knappt, det gör däremot solens strålar som kastar bländande reflexer i isen. Några i gruppen, som Anders och Nils, är väl förberedda och bär svarta solglasögon. Med jämna mellanrum bromsar Anders in vid någon råk och uppmanar oss andra att ta oss över – en och en i taget. Eftersom det är öppet vatten på stora delar av den västra sidan kommer vi att hålla oss på den östra. Det märks att några i gruppen är mer vana skridskoåkare än andra, det blir en naturlig uppdelning i två

grupper – precis som ledarna förutspådde. Lika stora variationer är det på isen. Emellanåt kommer stora partier med svart blankis för att nästa stund övergå i mjuk ”issorbet”. Efter två timmars åkning börjar kroppen efterfråga energi, och vi stannar lägligt till vid en skogsdunge. Här ligger en plattform i trä, som en brygga, fast en bit upp på land. Någon borstar bort snölagret som täcker lunchstället, andra hämtar torra döda björkgrenar och näver i skogen. Snart sprakar en eld och korvar grillas på kolen. Termosarna med te, kaffe och choklad dras fram ur ryggsäckarna. Trots att det är några plusgrader, vindstilla, och solens strålar värmer, blir det snabbt kallt av att sitta stilla, så de flesta drar fram sina extra jackor som de sätter på sig.

ETT EXOTISKT ÄVENTYR

Att resenärerna trivs är uppenbart, och de som åker skridskor i Sverige för första gången verkar ha dragit storvinsten. Paul van Os och hans två medresenärer Jan Hogenberg och Gauke Eringa är klädda i blågula trikaer som representerar ST Giethoorn – en holländsk skridskoklubb med 350 medlemmar. Trots att de åker på natur-

Försäkra sig om att isen är stabil är snabbt gjort.

Ispiken checkar isens hållbarhet och är en stabil medhjälpare för att hålla balansen.

sjöar kring Steenwijkerwold i den norra delen av landet där de kommer från, och ofta besöker isar i både Italien och Österrike, ville de komma hit sedan de sett Youtube-filmer som grannarna lagt upp från Sverige.

Här finns en annan slags natur, och det blir ett äventyr, säger 60-årige Paul som åker skridskor i Sverige för första gången.

Vi släcker elden, sätter på oss skridskorna och åker ut på Siljan. Det är tre timmars åkning kvar i dag, och i mitten av bukten är isen jämn, blank och svart, vilket bådar gott. Rättvik tornar upp sig på land och gruppen ökar farten och nästan flyger fram över isen – nu i gemensam trupp.

Tekniken skiljer sig dock fortfarande rejält åt bland deltagarna.

– Jag tar långa drag för att spara energin, ropar Paul som ligger i täten. Han är förundrad över faktumet att han åker på en naturlig sjö, som sträcker sig så långt ögat når.

- En enda stor jämn is!
- Så här ser det inte ut i Holland!

FAKTA

Skridskoturism

1997 bildades Swedish Skating Adventure som var arrangör av weekendresor, där resenärerna åker skridskor på söt- och saltvatten i nio län, beroende på var den bästa isen ligger – allt inom en radie av 40 mil från Stockholm. Anders Tysk var med från början och ledde turerna. 2007 bildades Iceguide som tog över Swedish Skating Adventure och som även har dagsturer med både svenska och utländska skridskoåkare. Paketet består av full utrustning, hotellnätter, helpension och bastu. Säsongen sträcker sig från slutet av december till mitten av mars. Iceguide har ett par hundra utländska weekendresenärer per säsong.

Iceguide, iceguide.se, har som ambition att öka antalet deltagare genom större marknadsföring.

Sverige som skridskoland? Ja, i Tyskland och Holland är vårt land exklusivt på vintern.